

**Natuurtoets bestemmingsplan
procedure Casteren, gemeente
Bladel**

31 juli 2009

**Natuurtoets bestemmingsplan
procedure Casteren, gemeente
Bladel**

Ecologisch onderzoek naar beschermde flora en fauna

Verantwoording

Titel	Natuurtoets bestemmingsplan procedure Casteren, gemeente Bladel
Opdrachtgever	Gemeente Bladel
Projectleider	Luc Bruinsma
Auteur(s)	Lotte Schouten MSc
Uitvoering veldwerk	Lotte Schouten MSc
Projectnummer	4650621
Aantal pagina's	38 (exclusief bijlagen)
Datum	31 juli 2009
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Kenmerk R001-4650621LJS-mfv-V01-NL

Samenvatting

In het kader van het ontwerp-bestemmingsplan voor de locatie Kerkeneind in het zuidoosten van Casteren, is een natuurtoets uitgevoerd binnen de grenzen van het plangebied. De gemeente Bladel is voornemens op deze locatie een 25-tal grondgebonden koopwoningen te bouwen. Bij ruimtelijke ingrepen als deze, dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

Aan de hand van een natuurtoets is gekeken welke natuurbeschermingswetgeving van belang is. De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soort- en gebiedsbescherming. Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk. Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998, welke onder andere Natura 2000-gebieden beschermt. De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Het plangebied ligt niet in, maar wel nabij een Natura 2000-gebied (Kempenland-West) en gebieden die zijn aangemerkt als EHS. Negatieve effecten op kwalificerende habitatsichtlijnsoorten en habitattypen van het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' zijn met zekerheid uitgesloten, omdat het Natura 2000-gebied zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevindt. Effecten op de natuurdoeltypen van nabijgelegen EHS-gebieden zijn eveneens met zekerheid uitgesloten, omdat de invloedssfeer van de ontwikkeling beperkt blijft tot de grens van het plangebied.

Voor de beoogde ontwikkeling is de Flora- en faunawet van toepassing. Aan hand van literatuur, verspreidingsatlassen en een oriënterend veldbezoek is in kaart gebracht welke (strikt) beschermde soorten mogelijk in het plangebied kunnen voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in tabel 1, 2 en 3 soorten.

- Tabel 1-soorten: De meest algemene soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

Tabel 1-soorten worden niet verder besproken, omdat voor deze soorten een vrijstellingsregeling geldt. Voor de soorten die zijn opgenomen in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet is onderzocht welke (strikte) beschermde soorten mogelijk voor kunnen komen en of er op deze soorten een negatief effect wordt verwacht bij doorgang van de werkzaamheden. Op basis van het aanwezige biotoop in combinatie met verspreidingsgegevens kunnen negatieve effecten op de volgende soorten niet worden uitgesloten:

- Gewone dwergvleermuis   tabel 3
- Ruige dwergvleermuis   tabel 3
- Laatvlieger   tabel 3
- Rosse vleermuis   tabel 3
- Steenuil   (broedvogel met een jaarrond beschermde nestlocatie)
- Kerkuil   (broedvogel met een jaarrond beschermde nestlocatie)
- Broedvogels   (meerdere algemene soorten)

Voor de vleermuissoorten geldt dat verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn in de huidige bebouwing. Tevens kan het plangebied dienen als foerageergebied en (onderdeel van een) vliegroute. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik door vleermuizen van het plangebied. Op basis van de uitkomsten van dit nader onderzoek dient mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Voor de Steenuil en de Kerkuil geldt dat het gehele plangebied geschikt is voor de aanwezigheid van nestlocaties. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik van het plangebied door de Steenuil en de Kerkuil. Op basis van de uitkomsten van deze nadere onderzoeken dient mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Tenslotte dienen de werkzaamheden beschouwd te worden als een voor broedvogels versturende activiteit en dienen hierdoor buiten het broedseizoen plaats te vinden of te starten. Een indicatieve grens van het broedseizoen loopt grofweg van maart tot juli, maar ook buiten deze periode zijn broedende vogels en in gebruik zijnde nesten beschermd.

Vanuit ecologisch oogpunt, wordt aanbevolen zoveel mogelijk reeds aanwezige bomen in het nieuwe plan op te nemen. Oude bomen bieden in de nieuwe situatie vrijwel direct bruikbaar leefgebied, terwijl dit bij nieuwe, jonge aanplant vaak jaren duurt. Tevens wordt geadviseerd zoveel mogelijk rekening te houden met mogelijk in het gebied voorkomende soorten. Er kan bijvoorbeeld al worden gedacht aan het creëren van vleermuisverblijfplaatsen, in de vorm van geschikte spouwmuren en/of de aanwezigheid van vleermuiskasten in de nieuwbouw. Dit kan tevens voordelen opleveren wanneer het traject van een ontheffingsaanvraag dient te worden gestart.

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
Samenvatting	7
1 Inleiding	11
1.1 Aanleiding en doel	11
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	11
1.3 Onderzoeksmethode	12
1.4 Belangrijke uitgangspunten	13
2 Locatie, ontwikkeling en soorten	15
2.1 Situatie	15
2.2 Beoogde ontwikkeling	22
2.3 Verwachte (strikt) beschermde soorten	23
2.3.1 Flora	24
2.3.2 Grondgebonden zoogdieren	24
2.3.3 Vleermuizen	25
2.3.4 Broedvogels	26
2.3.5 Amfibieën	26
2.3.6 Reptielen	27
2.3.7 Vissen	27
2.3.8 Ongewervelden	27
2.4 Samenvatting verwachte tabel 2 en 3-soorten	27
3 Toetsing Flora- en faunawet	29
3.1 Inleiding toetsing	29
3.2 Overzicht effecten	29
3.3 Toetsing aanwezige soorten	30
3.3.1 Vleermuizen	30
3.3.2 Broedvogels	31
3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	31
4 Bescherming Natura 2000 en EHS	33
4.1 Natura 2000	33
4.2 Ecologische hoofdstructuur	34

5	Conclusies en aanbevelingen	35
5.1	Flora en faunawet.....	35
5.2	Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur.....	36
5.3	Aanbevelingen.....	36
6	Bronnen	37
6.1	Literatuur	37
6.2	Internet	38

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving
3. Habitattypen en habitatrictlijnsoorten Kempenland-West

1 Inleiding

Dit rapport bevat een toetsing van de voorgenomen ontwikkeling op de vigerende en relevante natuurbeschermingswetgeving. Onderstaand inleidend hoofdstuk bevat basisinformatie over de voorgenomen ontwikkeling in relatie tot de natuurbeschermingswetgeving en de wijze waarop hieraan is getoetst.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Bladel heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de voorgenomen ontwikkelingen op de locatie Kerkeneind. De gemeente Bladel is voornemens op deze locatie een 25-tal grondgebonden koopwoningen te bouwen. De voorgenomen ontwikkeling is nader beschreven in hoofdstuk 2.

Bij ruimtelijke ingrepen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

Door de opdrachtgever is aangegeven de natuurtoets uit te breiden met een extra perceel. De resultaten en de conclusies van deze aanvulling zijn verwerkt in dit rapport.

In deze rapportage wordt daarom antwoord gegeven op de vragen:

1. Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang?
2. In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
3. Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
4. Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. Het plangebied ligt op een afstand van ongeveer 500 meter van het Natura 2000-gebied "Kempenland-West". Gezien de aard van de werkzaamheden en de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied, worden op voorhand geen wezenlijke effecten verwacht. Wel wordt in dit rapport kort beschreven waarom geen wezenlijke effecten worden verwacht.

De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Het plangebied bevindt zich niet binnen een van de gebieden die is aangewezen als EHS-gebied. Op een afstand van ongeveer 200 meter van het plangebied ligt wel een gebied dat is aangewezen als EHS-gebied. Op voorhand worden echter geen wezenlijke effecten verwacht. Wel wordt in dit rapport kort beschreven waarom geen wezenlijke effecten worden verwacht.

Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 2.

Voor de beoogde ontwikkeling is alleen de Flora- en faunawet van toepassing.

1.3 Onderzoeksmethode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 6 februari 2009 en één bezoek voor het aanvullende perceel op 17 juni 2009
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen
- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket

Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Het veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht is opgenomen in het slothoofdstuk Literatuur.

1.4 Belangrijke uitgangspunten

Er vindt geen toetsing plaats aan het beschermingskader van de EHS en van Natura 2000. Wel wordt kort beargumenteerd waarom geen wezenlijke effecten worden verwacht op nabijgelegen gebieden.

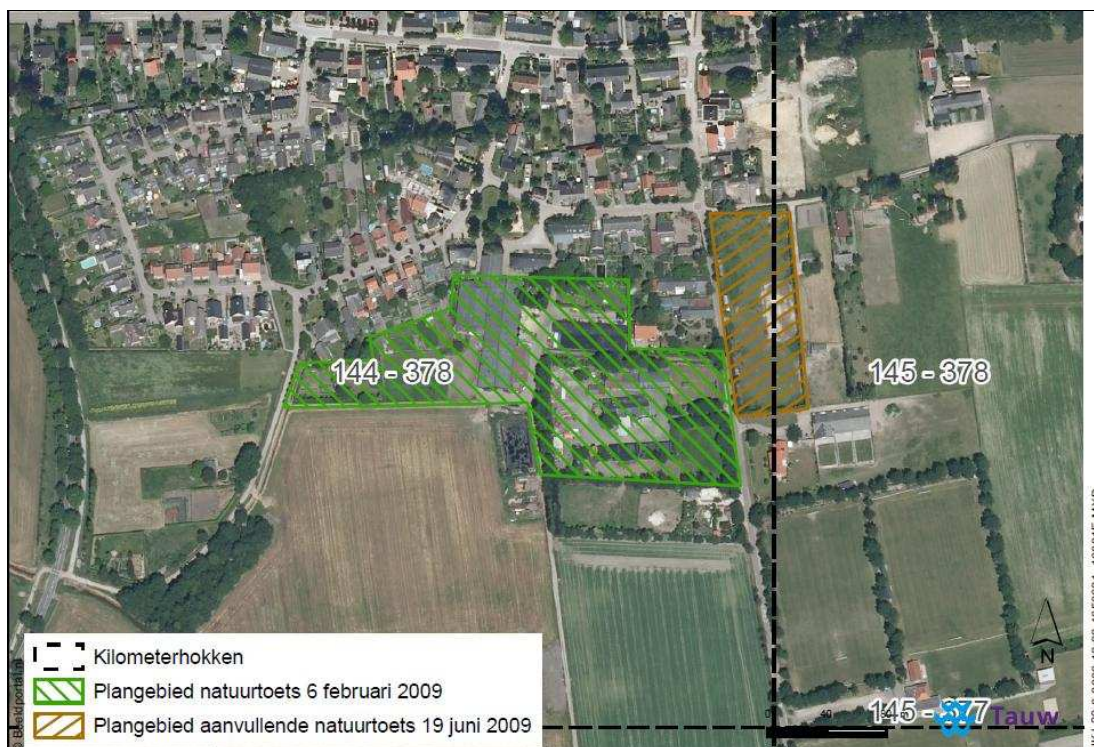

2 Locatie, ontwikkeling en soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de verwachte soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 144-378 en 145-378. Figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (gearceerd)

Het plangebied ligt in het zuiden van de plaats Casteren in de gemeente Bladel in Noord-Brabant. Het plangebied is gelegen tussen Kerkeneind, Wagenbroeken, fietspad Laaibeemden en de waterschapssloot. De gemeente Bladel heeft het voornemen in het plangebied een 25-tal nieuwbouwwoningen te plaatsen. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit grofweg vier verschillende percelen. Grond dat niet tot één van deze vier percelen behoort, bestaat uit grasland en twee kleine watergangen, die in de volksmond beide 'de waterschapssloot' worden genoemd.

Per perceel wordt een korte omschrijving gegeven.

Kerkeneind 32

Op het perceel van Kerkeneind 32 is een agrarisch bedrijf gevestigd met melkkoeien. Op dit perceel staat een stal, een veldschuur, mestopvang, opslag van kuilvoer, een woonhuis en is tevens een tuin aanwezig. Op het terrein staan enkele bomen en is sprake van tuinbeplanting. In het westen is een klein weiland gelegen. De waterschapssloot, ten oosten van het terrein, staat vrijwel het gehele jaar droog. Op het terrein zijn verder vele 'rommelhoekjes' aanwezig waar materiaal is opgeslagen, voornamelijk op het oosten van het terrein nabij de veldschuur. Het woonhuis is ongeveer 100 jaar oud en beschikt over een aangebouwde garage/schuur. Hierop is een zolder aanwezig met op het westen een 'uilengat' dat open is. Deze zolder is in gebruik als opslag van spullen. In figuur 2.2 is een impressie gegeven van de huidige situatie.

Kerkeneind 30

Op het deel van het perceel dat binnen het plangebied valt staan drie schuren. Eén van deze schuren dient als opslag van onder andere caravans en overige spullen. De schuur is grotendeels gemaakt van houten latten. Achter de schuur staat nog één boom, waarna vervolgens een klein weiland is gelegen dat hoort bij het perceel van Kerkeneind 32. In het verlengde van de schuur staat een kleine kapschuur die dient als overkapping van parkeergelegenheid. In het oosten van het perceel staat nog een kapschuur. Ook deze dient met name als overkapping van parkeergelegenheid. In figuur 2.3 is een impressie gegeven van de huidige situatie.

Kerkeneind 18

Een deel van het perceel van Kerkeneind 18 behoort tot het plangebied. In de huidige situatie maakt dit gedeelte onderdeel uit van de tuin. Er staat een kleine houten schuur, die dienst heeft gedaan als kippenhok. In het westen van de tuin zijn meerdere coniferen aangeplant. Achter de schuur, welke een aanbouw vormt van het huis, is opslag van onder andere hout te vinden. Dit valt echter net buiten het plangebied. De tuin is goed onderhouden. Direct ten zuiden van de tuin loopt 'de waterschapssloot'. Deze sloot dient met name voor afwatering en staat ter hoogte van de tuin hoofdzakelijk droog. In figuur 2.4 is een impressie gegeven van de huidige situatie.

Wagenbroeken 12

Op het perceel van Wagenbroeken 12 is een timmerbedrijf gevestigd. Op het terrein zijn twee grote loodsen aanwezig, in het noorden en in het zuiden. Het oosten van het perceel wordt gevormd door twee kleine weilanden, die worden begraasd door twee ganzen en twee pony's. Tussen beide weilanden loopt de oprit, waar langs beide zijden een bomenrij staat. Het meest zuidelijke weiland loopt achter de schuur richting het zuiden. Op de twee weilanden na, is het terrein grotendeels bestraat. In het midden van het terrein staat het woonhuis met hieraan vast de werkplaats. Volgens de bewoner beschikt de woning over een dubbele spouwmuur. De schuur in het noorden van het plangebied is hoofdzakelijk een overkapping waaronder hout ligt opgeslagen. Een klein deel van de schuur is afgesloten en hierin is een paardenstal gemaakt, met tevens opslag van hooi en stro. De schuur in het zuiden van het perceel is gedeeltelijk afgesloten. Dit deel dient eveneens voor houtopslag. Het westelijke deel van de schuur dient met name voor opslag met overige materialen en hier staan tevens enkele volières. Dit deel van de schuur is open. Op het terrein zijn verder twee kippenrennen met kippen aanwezig. In het oosten is tevens opslag in de vorm van containers en zijn verschillende 'rommelhoekjes' aanwezig. In figuur 2.5 is een impressie gegeven van de huidige situatie.

Perceel kruising Wagenbroeken

Het perceel bestaat uit een paardenwei. Langs deze wei staan coniferen. In de wei (aan de zijde van de Wagenbroeken) staat een houten overkapping waar de paarden kunnen schuilen. De wei wordt intensief begraasd.

Figuur 2.2 Impressie van de huidige situatie van Kerkeneind 32

Figuur 2.3 Impressie van de situatie van Kerkeneind 30

Figuur 2.4 Impressie van de situatie van Kerkeneind 18

Kenmerk R001-4650621LJS-mfv-V01-NL

Figuur 2.5 Impressie van de huidige situatie van Wagenbroek 12

Figuur 2.6 Impressie van de huidige situatie van de paardenwei (perceel kruising Wagenbroeke)

2.2 Beoogde ontwikkeling

Binnen de begrenzing van het plangebied is de gemeente Bladel voornemens een 25-tal grondgebonden woningen te bouwen. In figuur 2.6 is een tekening opgenomen van het plan. De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Sloop van aanwezige bebouwing en opstallen
- Verwijderen van aanwezige groenstructuur
- Dempen van aanwezige watergangen
- Bouwrijp maken van de grond
- Nieuwbouw van een 25-tal woningen
- Inrichting van de nieuwe wijk

Figuur 2.7 Impressie van de nieuwe situatie binnen het plangebied. In dunne grijze lijnen is de huidige situatie van het plangebied nog zichtbaar

2.3 Verwachte (strikt) beschermde soorten

Om een effecttoetsing uit te kunnen voeren, dient bepaald te worden welke beschermde dier- en plantensoorten aanwezig zijn. Onderstaand zijn de mogelijke aanwezige door Flora- en faunawet beschermde soorten beschreven.

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (algemeen), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze worden in dit rapport daarom niet specifiek benoemd.

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarin het plangebied ligt met wisselende mate van volledigheid is onderzocht op het voorkomen van de verschillende soortgroepen uit de drie beschermingscategorieën. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten (tabel 2 of 3) in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek

en deskundigenoordeel is beoordeeld welke (strikt) beschermde soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie worden verwacht.

NB. Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld.

2.3.1 Flora

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (144-378 en 145-378) goed is onderzocht op de aanwezigheid van beschermde flora. Er wordt aangegeven dat er één tabel 1-soort is aangetroffen. Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, waardoor hier niet verder op in wordt gegaan. Wel geldt de zorgplicht.

Tijdens het oriënterende veldbezoek zijn geen (strikt) beschermde vaatplanten in het plangebied waargenomen. Dit komt mede doordat de periode van het oriënterend veldbezoek buiten de bloeitijd van de meeste vaatplanten valt. Het biotoop binnen het gehele plangebied is niet geschikt voor het voorkomen van (strikt) beschermde soorten, met name door het intensieve gebruik van de grond. Aanwezigheid van (strikt) beschermde flora, die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (144-378 en 145-378) redelijk tot niet is onderzocht op de aanwezigheid van zoogdieren. Hierdoor zijn geen gegevens bekend van zoogdieren die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet.

Op basis van verspreidingsgegevens [Broekhuizen, *et al.*, 1992; www.vzz.nl] en een eerste impressie van het biotoop kunnen in het plangebied de Eekhoorn, Das en mogelijk de Steenmarter voorkomen.

De Eekhoorn is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet en geniet hierdoor bescherming. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de Eekhoorn. Tevens zijn tijdens het oriënterende veldbezoek geen nesten waargenomen. Aanwezigheid van de Eekhoorn wordt op basis van deze gegevens uitgesloten.

De Das is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en geniet hierdoor strikte bescherming. De percelen aan Kerkeneind bieden allen geen geschikt biotoop voor deze soort. Op het perceel van Wagenbroek 12 is een soort 'burcht' aanwezig (zie ook figuur 2.5). Ten tijde van het oriënterend veldbezoek zijn echter alleen konijnenkeutels gevonden. Tevens is een konijn (tabel 1) waargenomen in één van de holen van de burcht. Echter, een Das kan samen met konijnen in één burcht voorkomen. Ten tijde van het oriënterend veldbezoek zijn geen sporen van de eventuele aanwezigheid van de Das aangetroffen, zoals haren, pootafdrukken en latrines.

Door de aanwezigheid van een hond op het terrein, welke vrijwel altijd losloopt, is de aanwezigheid van een Das eveneens zeer onwaarschijnlijk. Aanwezigheid van de Das wordt op basis van deze gegevens uitgesloten.

De Steenmarter is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet en geniet hierdoor bescherming. Ten tijde van het oriënterende veldbezoek zijn in het plangebied zijn geen sporen gevonden, zoals latrines, die duiden op de aanwezigheid van de Steenmarter. De Steenmarter is in de omgeving van het plangebied niet algemeen, omdat het buiten het reguliere verspreidingsgebied van de soort valt. Door afwezigheid van sporen en de ligging van het plangebied ten opzichte van het reguliere verspreidingsgebied, wordt aanwezigheid van de Steenmarter uitgesloten.

2.3.3 Vleermuizen

Het Natuurloket maakt geen onderscheid in grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. Alle vleermuizen zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en genieten hierdoor strikte bescherming. De soorten die op basis van het biotoop en verspreidingsgegevens [Limpens *et al.*, 1997] kunnen voorkomen zijn Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Natuurlijk kunnen sporadisch andere soorten overvliegend vanuit de omgeving van het plangebied worden waargenomen, maar deze exemplaren hebben dan geen specifieke binding met het plangebied.

Verblijfplaatsen

De gebouwen in het plangebied kunnen dienen als vaste verblijfplaats van de in het plangebied voorkomende soorten. De Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger hebben hun verblijfplaats in gebouwen. Ook de Ruige dwergvleermuis verblijft in gebouwen, maar deze soort kan ook in holten van bomen verblijven. De Rosse vleermuis verblijft uitsluitend in bomen, waardoor vast verblijfplaatsen van deze vleermuissoort zijn uitgesloten. De meeste schuren binnen het plangebied bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Enkele daken van de aanwezige schuren zijn geïsoleerd, waardoor er een relatief stabiel klimaat heerst in de schuur of in de tussenruimte van het dak. De oude woningen van Kerkeneind 32 en Wagenbroek 12 bieden eveneens geschikte potentiële verblijfplaatsen voor deze gebouwbewonende vleermuizen.

Paarplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes

Door de aanwezigheid van groenstructuren is het gehele plangebied geschikt als foerageergebied voor de mogelijk in het plangebied aanwezige vleermuizen. Ook de schuren kunnen, door hun beschutting, onderdeel uitmaken van het foerageergebied. Het plangebied kan tevens deel uit maken van (onderdelen) van vliegroutes van deze soorten. Het plangebied grenst in het zuiden aan open weiland, waardoor de begrenzing met de percelen als lijnvormige element in het landschap kan worden gebruikt door vleermuizen, om zich langs te verplaatsen. Naast de

functie van foerageergebied en vliegroute kunnen de in het plangebied aanwezige groenstructuren, tevens dienen als potentiële paarplaatsen voor de in het gebied voorkomende vleermuissoorten. Het aanvullende perceel met de begrenzende coniferen heeft mogelijk de functie van foerageergebied en vliegroute.

2.3.4 Broedvogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status. Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Ook buiten het broedseizoen zijn in gebruik zijnde nesten beschermd. Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, onder andere holten van de Grote bonte specht, buizerdhorsten en nesten van de Kerkuil. Een volledig overzicht is opgenomen in de bijlage 2.

Broedvogels algemeen

Het plangebied is door de aanwezigheid van bosschages en schuren geschikt voor nestlocaties van broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn tevens enkele oude nesten aangetroffen.

Broedvogels met een jaarrond beschermde nestlocatie

Het plangebied is door de aanwezigheid van schuren geschikt voor de aanwezigheid van de Steenuil en de Kerkuil. Tevens bevindt het plangebied zich binnen het verspreidingsgebied van beide soorten [SOVON, 2002]. Met name de percelen Kerkeneind 30 en 32 en het perceel Wagenbroek 12 zijn geschikt. De bewoner van Wagenbroek 12 heeft aangegeven meerdere malen een uil te hebben waargenomen. Aanwezigheid van de Steenuil en de Kerkuil kan op basis van het aanwezige biotoop niet worden uitgesloten.

2.3.5 Amfibieën

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (144-378 en 145-378) niet zijn onderzocht op de aanwezigheid van amfibieën.

Tijdens het oriënterend veldbezoek is geen geschikt biotoop aangetroffen voor (strikt) beschermde amfibiesoorten. De waterschapssloten, ten oosten van Kerkeneind 32 en ten zuiden van Kerkeneind 18, zijn mogelijk enkele delen van het jaar wel geschikt voor het voorkomen van algemene amfibiesoorten. Beide sloten staan echter het grootste deel van jaar droog, waardoor de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater nihil is. De aanwezigheid van amfibiesoorten die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

2.3.6 Reptielen

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (144-378 en 145-378) niet zijn onderzocht op de aanwezigheid van reptielen.

Tijdens het oriënterend veldbezoek is vastgesteld dat geen geschikt biotoop voor beschermde reptielen in het plangebied aanwezig is. De aanwezigheid van reptielsoorten die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

2.3.7 Vissen

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (144-378 en 145-378) niet zijn onderzocht op de aanwezigheid van vissen.

Tijdens het oriënterend veldbezoek is geen geschikt biotoop aangetroffen voor (strikt) beschermde vissoorten. De waterschapsslotsen, ten oosten van Kerkeneind 32 en ten zuiden van Kerkeneind 18, zijn mogelijk enkele delen van het jaar wel geschikt voor het voorkomen van algemene vissoorten. Beide slotsen staan echter het grootste deel van jaar droog. De aanwezigheid van vissoorten die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

2.3.8 Ongewervelden

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (144-378 en 145-378) niet zijn onderzocht op de aanwezigheid van ongewervelden. Uit zowel literatuurgegevens als het oriënterend veldbezoek blijkt dat het niet aannemelijk is om (strikt) beschermde ongewervelde diersoorten in het plangebied te verwachten, zoals (strikt) beschermde dagvlinders, libellen en kevers [Bos *et al.*, 2006; Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002; Turin, 2000]. Geschikt leefgebied waarin (strikt) beschermde ongewervelden kunnen voorkomen is niet aanwezig in het plangebied. Voor (strikt) beschermde dagvlinders zijn dergelijke biotopen bijvoorbeeld schrale hooilanden en/of natuurlijke heiden. Voor (strikt) beschermde libellen zijn dit bijvoorbeeld voedselarme wateren en/of hoogveen- en heidegebieden.

2.4 Samenvatting verwachte tabel 2 en 3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterend veldbezoek zijn in tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn alleen de zwaarder beschermde soorten opgenomen (tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2 en 3) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Vogels	Verwachte soorten (tabel 2)	Verwachte soorten (tabel 3)
Flora		Geen beschermde soorten verwacht	Geen strikt beschermde soorten verwacht
Zoogdieren		Geen beschermde soorten verwacht	Geen strikt beschermde soorten verwacht
Vleermuizen		-	Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis Laatvlieger Rosse vleermuis
Broedvogels	Meerdere soorten verwacht		
Broedvogels met een jaarrond beschermde nestlocatie	Stenuil Kerkuil		
Amfibieën		Geen beschermde soorten verwacht	Geen strikt beschermde soorten verwacht
Reptielen		Geen beschermde soorten verwacht	Geen strikt beschermde soorten verwacht
Vissen		Geen beschermde soorten verwacht	Geen strikt beschermde soorten verwacht
Ongewervelden		Geen beschermde soorten verwacht	Geen strikt beschermde soorten verwacht

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding toetsing

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

Naast de bescherming van soorten uit tabel 1, 2 en 3 kent de wet een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Overzicht effecten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken.

Tijdelijke invloeden:

- Verstoring door geluid en verlichting ten tijde van de werkzaamheden
- Verstoring door verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen

Permanente invloeden:

- Afbraak van gebouwen en mogelijk verlies van verblijfplaatsen
- Kap van bomen en mogelijk verlies van verblijfplaatsen
- Verwijderen van struweel

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of de beoogde ontwikkeling een effect kan hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

3.3.1 Vleermuizen

Aanwezigheid van de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Omdat vleermuissoorten zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en de voorgenomen werkzaamheden vallen onder een 'ruimtelijke ontwikkeling' zoals bedoeld in deze wet, kan niet volgende een gedragscode Flora- en faunawet worden gewerkt.

Verblijfplaatsen

De gebouwen in het plangebied kunnen dienen als vaste verblijfplaats van de in het plangebied voorkomende vleermuissoorten. De sloop van gebouwen in het plangebied kan leiden tot het verlies van leefgebied van vleermuizen.

Paarplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes

De in het plangebied aanwezige groenstructuren kunnen dienen als potentiële paarplaatsen, als foerageergebied en als (onderdeel) van vliegroutes van in het plangebied aanwezige vleermuissoorten. Het verwijderen van deze groenstructuren kan leiden tot aantasting en verlies van het leefgebied van vleermuizen. Het later aan de natuurtoets toegevoegde perceel is mogelijk in gebruik als foerageergebied en/of onderdeel van een vliegroute.

Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik door vleermuizen van het plangebied. Op basis van de uitkomsten van het nader onderzoek dient mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Nader onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd in de periode april tot oktober, afhankelijk van de weersomstandigheden.

3.3.2 Broedvogels

Broedvogels algemeen

De ontwikkeling van de wijk Kerkeneind, waarbij bestaande bebouwing wordt gesloopt, een 25-tal nieuwe woningen wordt gebouwd en aanwezige groenstructuur wordt verwijderd, dient gezien te worden als voor vogels versturende activiteit. Deze werkzaamheden dienen daarom buiten het broedseizoen plaats te vinden of vóór het broedseizoen te starten. Door het tijdig uitvoeren van dergelijke werkzaamheden hoeft het broedseizoen geen vertraging op te leveren. Door het onaantrekkelijk maken (en houden) van het plangebied kan tevens eventuele (nieuw)vestiging van broedende vogels voorkomen worden.

Broedvogels met een jaarrond beschermde nestlocatie

Aanwezigheid van de Steenuil en de Kerkuil in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik van het plangebied door beide uilen. De voorgenomen ontwikkeling kan immers leiden tot het verlies van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Op basis van de uitkomsten van het nader onderzoek dient mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Nader onderzoek naar de Steenuil wordt uitgevoerd in de periode 15 februari tot 15 april [van Dijk, 2004]. Nader onderzoek naar de Kerkuil wordt uitgevoerd in de periode 1 februari tot 10 oktober [van Dijk, 2004].

3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen wordt.

In tabel 3.1 zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Daadwerkelijk aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Flora- en faunawet tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden door de ingreep

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis (tabel 3)	Artikel 11
	Ruige dwergvleermuis (tabel 3)	
	Laatvlieger (tabel 3)	
	Rosse vleermuis (tabel 3)	
Broedvogels, <i>tijdens broedseizoen</i>	Meerdere soorten verwacht. Geen aantasting, mits uitvoering buiten broedseizoen	Niet van toepassing
Broedvogels, <i>jaarrond beschermde nestlocatie</i>	Steenuil Kerkuil	Artikel 11

*Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten op basis van actuele gegevens. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Uitsluitel of de beoogde ontwikkeling 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is, is pas mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens beschikbaar.

Bij ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduredtijd die kan oplopen tot zes maanden. De noodzaak tot het in bezit hebben van een ontheffing is echter gekoppeld aan de uitvoeringsfase (waarbij echter wel aan de door het Bevoegd Gezag gestelde eisen voldaan moeten zijn, vóór aanvang van de werkzaamheden). De ruimtelijke vergunnings- en/of planprocedures kunnen ongehinderd doorgang vinden en hoeven geen vertraging op te lopen mits de uitvoerbaarheid van het plan of ontwikkeling reëel is. Een inschatting van de waarschijnlijkheid van het verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet maakt hier deel van uit.

4 Bescherming Natura 2000 en EHS

In dit hoofdstuk wordt beschreven waarom effecten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied en de nabijgelegen EHS worden uitgesloten.

4.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden (bestaande uit Vogel- of Habitatrichtlijngebieden) en Beschermde natuurmonumenten worden beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998. Bij ontwikkelingen binnen door de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde gebieden, kunnen negatieve effecten optreden. Ook kunnen effecten optreden wanneer een ontwikkeling in de omgeving van een beschermd gebied plaats vindt en het daarbij beïnvloedt. Daarnaast is het mogelijk dat gebieden, die een belangrijke relatie hebben een met beschermd gebied, beïnvloed worden en zo indirect een effect op het beschermde gebied wordt veroorzaakt.

In bijlage 1 is te zien dat het plangebied nabij een Natura 2000-gebied ligt. Het betreft hier het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' en dan met name het deel van het beekdal van de Groote Beerze. Dit Natura 2000-gebied is alleen aangewezen als habitatrichtlijngebied, met zeven verschillende habitattypen en twee habitatrichtlijnsoorten, namelijk Kleine modderkruiper (H1149) en Drijvende waterweegbree (H1831) (zie bijlage 3).

Tussen het plangebied en het betreffende deel van het Natura 2000-gebied ligt de doorgaande weg 'De Gagelvelden'. Door de afstand zijn directe effecten uitgesloten. Indirecte effecten kunnen optreden door externe werking van invloeden die optreden tijdens de voorgenomen werkzaamheden, bijvoorbeeld licht en geluid. Op de habitattypen is deze externe werking uitgesloten. Op de habitatrichtlijnsoorten, Kleine modderkruiper (H1149) en Drijvende waterweegbree (H1831), zijn indirecte effecten eveneens uitgesloten, omdat beide soorten niet beïnvloed worden door een (mogelijke) toename van licht, geluid en beweging. Het dempen van de waterschapssloot in het plangebied heeft eveneens geen effecten op individuen en op de populatie van de Kleine modderkruiper in de Groote Beerze, omdat in de te dempen watergang het voorkomen van deze soort is uitgesloten (zie paragraaf 2.3.7).

Negatieve effecten kwalificerende soorten van het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' zijn met zekerheid uitgesloten, omdat het Natura 2000-gebied zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevindt. Dit geldt zowel voor de habitattypen als de habitatrichtlijnsoorten. Ook eventuele invloeden door toename van beweging van mensen en werkverkeer, hebben door de afstand en de ligging ten opzichte van het plangebied met zekerheid geen invloed op het Natura 2000-gebied.

4.2 Ecologische hoofdstructuur

Bij ruimtelijke ingrepen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Het stelsel van de WRO gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS via een Planologische Kernbeslissing in de Nota Ruimte en voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijke plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren.

De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan [Ministerie van LNV, 1990] en is op provinciaal niveau uitgewerkt en begrensd. De indelingen bij deze begrenzingen van de Ecologische Hoofdstructuur en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in streekplannen of hieraan gerelateerde beleidsdocumenten. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden', waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime, dat eveneens op provinciaal niveau nader is uitgewerkt, afzonderlijk beoordeeld [Ministerie van LNV, 2007].

In bijlage 1 is te zien dat het plangebied nabij een bestaand bos- en natuurgebied en een natuurontwikkelingsgebied ligt, die beide zijn opgenomen in de EHS. De ecologische verbindingzone ten zuiden van het plangebied is een beek/rivier/waterloop met natuurvriendelijke oevers [<http://atlas.brabant.nl/ehs/ehs.html>]. Natuurdoeltypen die door de provincie Brabant worden genoemd zijn bloemrijkgrasland, vochtig schraalgrasland en multifunctioneel bos [Provincie Noord-Brabant, 2007; <http://atlas.brabant.nl/ehs/ehs.html>]. De afstand tussen beide gebieden en het plangebied is ongeveer 200 meter. Direct en indirecte effecten op deze natuurdoeltypen zijn met zekerheid uitgesloten, omdat de invloedssfeer van de ontwikkeling, gezien de aard van de werkzaamheden, beperkt blijft tot de grens van het plangebied.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van de gemeente Bladel heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving ten behoeve van de ontwikkeling van de wijk Kerkeneind, aan de zuidoostzijde van Casteren. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een natuurtoets, waarbij een oriënterend veldbezoek is gebracht aan het plangebied. De wetgeving die van toepassing is, is de Flora- en faunawet. Met betrekking tot het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' en nabijgelegen EHS-gebieden wordt beargumenteerd waarom effecten met zekerheid zijn uitgesloten.

5.1 Flora en faunawet

Op grond van de beschikbare gegevens en het uitgevoerde onderzoek worden de volgende conclusies getrokken:

- Negatieve effecten op de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis kunnen niet worden uitgesloten. Verblijfplaatsen kunnen aanwezig in de huidige bebouwing en tevens kan het plangebieden dienen als foerageergebied en (onderdeel van een) vliegroute.
  - *Vereiste werkwijze:* Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik door vleermuizen van het plangebied. Nader onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd in de periode april tot oktober, afhankelijk van weersomstandigheden. Op basis van de uitkomsten van dit nader onderzoek dient mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd
- Negatieve effecten op de Steenuil en Kerkuil kunnen niet worden uitgesloten. In gebruik zijnde nestlocaties van beide soorten zijn jaarrond beschermd.
  - *Vereiste werkwijze:* Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik van het plangebied door de Steenuil en de Kerkuil. Nader onderzoek naar de Steenuil wordt uitgevoerd in de periode 15 februari tot 15 april. Nader onderzoek naar de Kerkuil wordt uitgevoerd in de periode 1 februari tot 10 oktober. Op basis van de uitkomsten van dit nader onderzoek dient mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd
- De werkzaamheden dienen beschouwd te worden als een voor broedvogels versturende activiteit en dienen hierdoor buiten het broedseizoen plaats te vinden of te starten. Een indicatieve grens van het broedseizoen loopt grofweg van maart tot juli, maar ook buiten deze periode zijn broedende vogels en in gebruik zijnde nesten beschermd

- Gedurende de werkzaamheden is voor alle in het plangebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht. Er is geen ontheffing nodig voor de mogelijk aanwezige tabel 1-soorten

5.2 Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur

Direct en indirecte negatieve effecten op kwalificerende habitatrichtlijnsoorten en habitattypen van het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' zijn met zekerheid uitgesloten, omdat het Natura 2000-gebied zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevindt.

Direct en indirecte effecten op de natuurdoeltypen van nabijgelegen EHS-gebieden zijn eveneens met zekerheid uitgesloten, omdat de invloedssfeer van de ontwikkeling, gezien de aard van de werkzaamheden, beperkt blijft tot de grens van het plangebied.

5.3 Aanbevelingen

- Vanuit ecologisch oogpunt, wordt aanbevolen zoveel mogelijk reeds aanwezige bomen op te nemen in het nieuwe plan. Oude bomen bieden in de nieuwe situatie vrijwel direct bruikbaar leefgebied, terwijl dit bij jonge aanplant jaren duurt
- Tauw adviseert tevens zoveel mogelijk rekening te houden met mogelijk in het gebied voorkomende soorten. Er kan bijvoorbeeld al worden gedacht aan het creëren van vleermuisverblijfplaatsen, in de vorm van geschikte spouwmuren en/of de aanwezigheid van vleermuiskasten in de nieuwbouw. Dit kan tevens voordelen opleveren wanneer het traject van een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet dient te worden gestart

6 Bronnen

6.1 Literatuur

[Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., van Swaay, C., Wynhoff, I., De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[van Dijk, 2004]
Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

[Limpens, H., Mosterd, K., Bongers, W., 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Ministerie van LNV, 1990]
Natuurbeleidsplan; Regeringsbeslissing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Tweede Kamer, vergaderjaar 1989 – 1990, 21149, nummers 2 en 3, 's-Gravenhage.

[Ministerie van LNV, 2007]
Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS saldobenadering en herbegrenzen EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies.

[Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002]
De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Provincie Noord-Brabant, 2007]
Natuurgebiedsplan 'Beerze-Reusel'. Streefbeelden en subsidies voor natuur en landschap. Hernieuwd vastgesteld en geactualiseerd: 25 september 2007.

[SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002]

Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Turin, H., 2000]

De Nederlandse loopkevers, verspreiding en oecologie (Coleoptera: Carabidae). – Nederlandse Fauna 3. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. 666 blz., 16 platen, met cd-rom.

6.2 Internet

www.minInv.nl

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vzz.nl

www.brabant.nl/

<http://atlas.brabant.nl/ehs/ehs.html>

Bezocht op 9 februari 2009

Bijlage

1

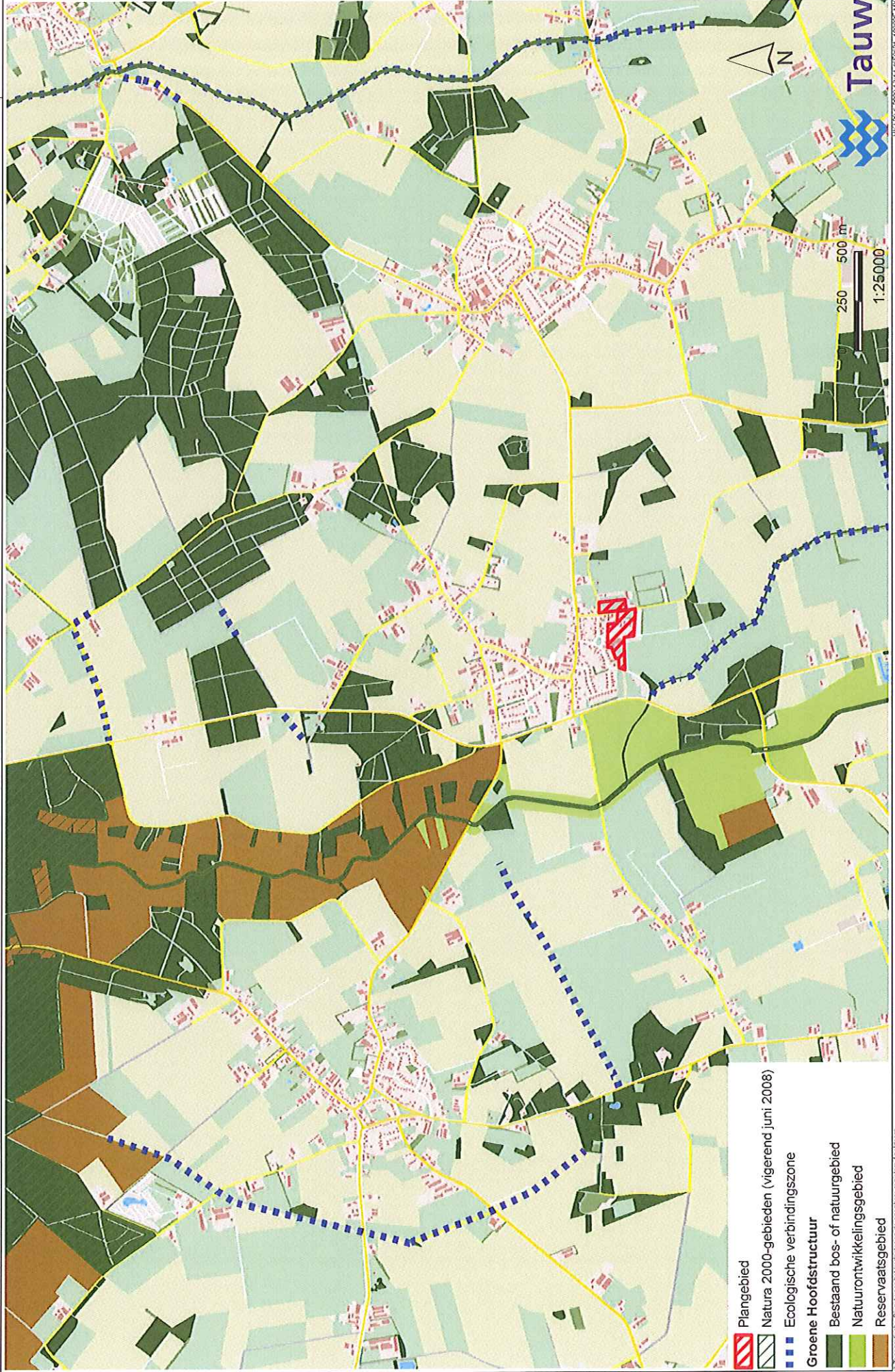
Overzichtskaart

Overzicht plangebied & beschermd gebieden

1

Figuur B1.1

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten

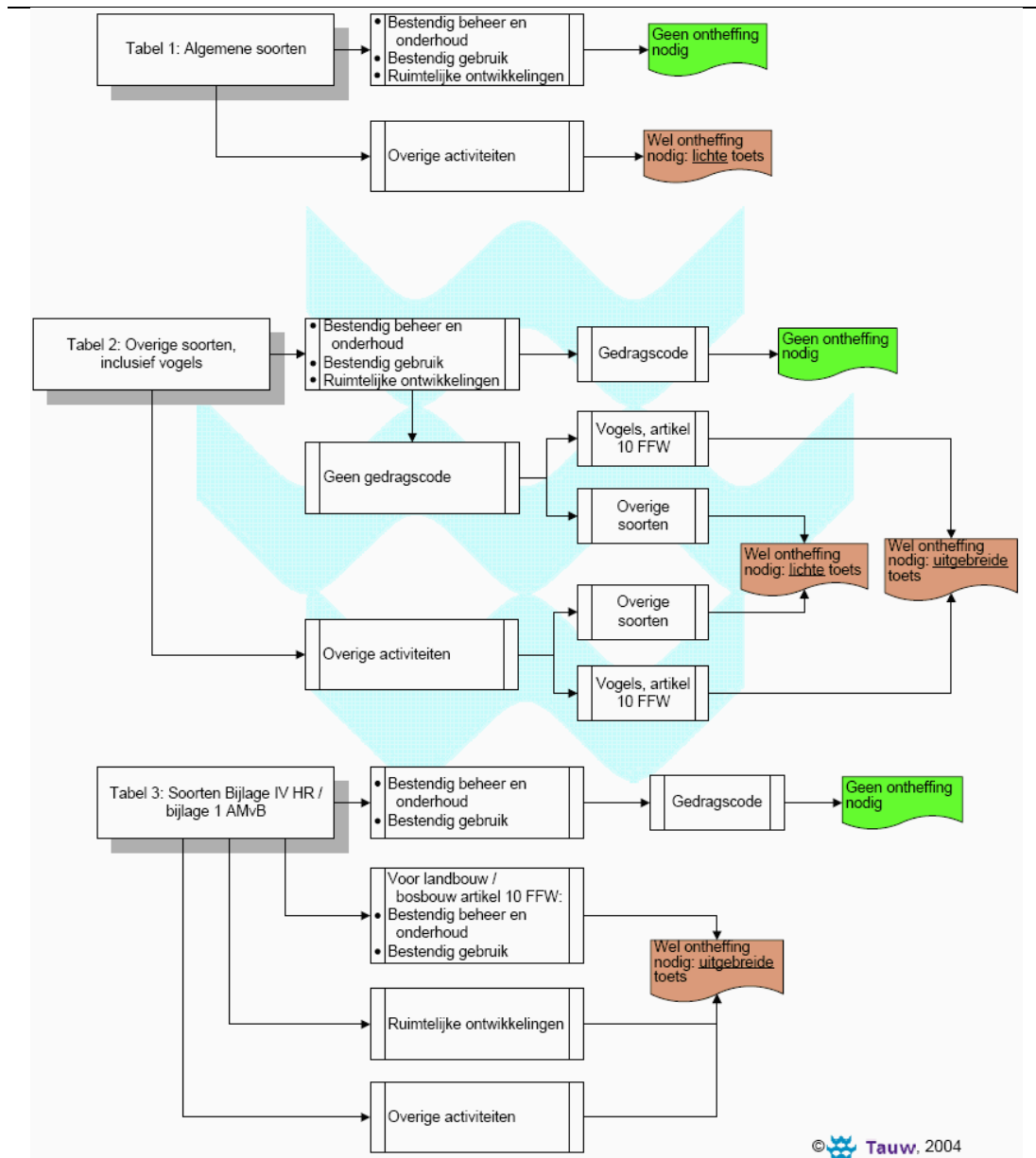
Tabel 2: Schaarse soorten

Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast de genoemde groepen zijn gedurende het broedseizoen alle broedvogels, broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd. Tevens zijn vaste verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden: “nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren” (artikel 11 Flora- en faunawet). Ook is het verboden: “dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten” (art. 10 Flora- en faunawet). Tenslotte is het verboden: “planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen” (art. 8 Flora- en faunawet). Als er sprake is van overtreding van één van deze artikelen dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De noodzaak tot een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase. Ruimtelijke vergunnings- en/of planprocedures kunnen doorgang vinden en hoeven geen vertraging op te lopen, mits de uitvoerbaarheid van het plan of ontwikkeling reëel is. De inschatting of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet verkregen zal worden, maakt hier deel van uit.

In het kader van de Flora- en faunawet is begin 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur in werking getreden. De stelling dat voor alle beschermde soorten ontheffing moet worden verkregen voordat mag worden gestart met de werkzaamheden, is binnen deze AMvB ten dele losgelaten. Een aantal algemene soorten, de tabel 1-soorten, mag vanaf 2005 bij bepaalde activiteiten worden verstoord zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de categorieën werkzaamheden ‘Beheer en onderhoud’ (bijvoorbeeld waterschapsbeheer, natuurbeheer, landbouw); ‘Bestendig gebruik’ (bijvoorbeeld recreatie of landbouw) en ‘Ruimtelijke ontwikkeling’ (bijvoorbeeld waterbouw, wegeaanleg). Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor bepaalde beschermde soorten. De zorgplicht blijft voor deze soorten echter gewoon gelden. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen of een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is.

Stroomschema ruimtelijke ontwikkelingen en Flora- en faunawet

Zoals weergegeven in het stroomschema, geldt de vrijstelling alleen bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie schema) geen ontheffing wanneer deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode.

Wanneer beschermde soorten worden aangetast die niet tot de algemene beschermde soorten behoren, dan moet een ontheffing worden gevraagd. Zoals weergegeven in het stroomschema gelden hiervoor verschillende criteria afhankelijk van de beschermde status:

Algemeen voorkomende beschermde soorten ('tabel 1-soorten')

Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Overige beschermde soorten ('tabel 2-soorten')

Voor de overige beschermde soorten kan door het Ministerie van LNV ontheffing worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen.

Voor initiatiefnemers die individueel of gezamenlijk beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor deze soorten eveneens een vrijstelling.

Extra beschermde soorten ('tabel 3-soorten')

Voor extra beschermde soorten kan alleen ontheffing voor ontwikkelingen worden verleend indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing; Dat betekent dat er alternatieven (zowel voor de locatie als voorgenumen ruimtelijke ingreep) onderzocht moeten worden voor de in het geding zijnde activiteit
- Er is sprake van de belangen, vermeld in art. 75, lid 4, sub a of genoemd in art. 2 van Vrijstellingsbesluit. Een essentiële ontheffingsgrond voor een ruimtelijk project of plan komt naar voren in art. 2 van het Vrijstellingsbesluit. Ontheffing kan worden verleend indien er sprake is van "dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten"
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort op populatieniveau. Bij tabel 3-soorten kan het zijn dat schade aan een relatief klein aantal individuen reeds van invloed is op een (deel) populatie

Indien de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door mitigerende en zonedig compenserende maatregelen te nemen. Of en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn, kan de minister van LNV in de voorschriften bij de vergunning aangeven, veelal op voorstel van de initiatiefnemer.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Voor het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten, waardoor de Minister enkel ontheffing verlenen kan voor overtreding van artikel 10 (opzettelijk verontrusten) nádat de uitgebreide toets doorlopen is.

Voor het aantasten van vaste verblijfplaatsen voor diverse vogel soorten is ook een ontheffing nodig. Deze soorten zijn door de beoordelende instantie (DLG) enkele malen aangepast. De meest recente rechtsgeldige versie van de lijst noemt de volgende soorten [DLG werkdokument, 2007]: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Oehoe, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, Boomvalk, Torenavalk, Slechtvalk, Rode wouw, Zwarte wouw, Zeearend, Wespendif, Buizerd, Sperwer, Havik. Daarnaast dient nesten van Zwarte kraai en Roek in sommige gevallen behouden te blijven als basis voor nestgelegenheid van een deel van bovenstaande (roof)vogels.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is."

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Een deel van de meest bedreigde dier- en plantensoorten heeft overigens eenzelfde status als de Habitatrichtlijnsoorten (zie eerder in deze bijlage onder *extra beschermde soorten*).

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 (in werking getreden op 1 oktober 2005) behelst de bescherming van natuur en landschap. De gebiedsbescherming staat centraal in deze wet. De schaal en beschermde waarden van de gebieden varieert, evenals het Bevoegd Gezag (Provincie, dan wel LNV). De Natuurbeschermingswet 1998 omvat:

- Natura 2000-gebieden (Speciale beschermingszones Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten (incl. de (verouderde) Staatsnatuurmonumenten)

Natura 2000-gebieden

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998 is vergelijkbaar met de bescherming volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Nederland past een vergunningstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de Minister van LNV. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen, niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een 'voortoets'. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Op dit moment worden voor alle Natura 2000-gebieden beheerplannen opgesteld die duidelijk maken welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

In de sinds 1 oktober 2005 gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 vallen de Beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten beide onder één noemer: Beschermde natuurmonumenten. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen Beschermde natuurmonumenten die binnen en buiten Natura 2000-gebieden liggen: Het beschermingsregime van de gebieden die binnen Natura 2000-gebieden liggen en die al onder de oude wet zijn aangewezen, treedt terug. Natuurwaarden en natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied. Voor gebieden die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

Wetlands

De begrenzingen van Wetlands in Nederland komt overeen met de begrenzing van Vogelrichtlijngebieden. De aanwijzing is geregeld in de beschikkingen in het kader van de Vogelrichtlijn (ministerie van LNV). De natuurwaarden binnen Wetlands hebben betrekking op de functie voor vogels. Wanneer effecten op Vogelrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) zijn bepaald, dan geldt de uitkomst hiervan daarom ook voor Wetlands.

Onderstaand stroomschema geeft het vervolgtraject weer vanaf het moment van het gereedkomen van de Voortoets (eerste blok 'Oriëntatie/vooroverleg').

Stroomschema Natuurbeschermingswet. Bron: [LNV, Over beheerplannen en vergunningen]

Bescherming EHS via de Wet op de Ruimtelijke Ordening en andere wetgeving

De Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de WRO gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur is verankerd in de Nota Ruimte (planologische kernbeslissing) en streekplannen. Gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

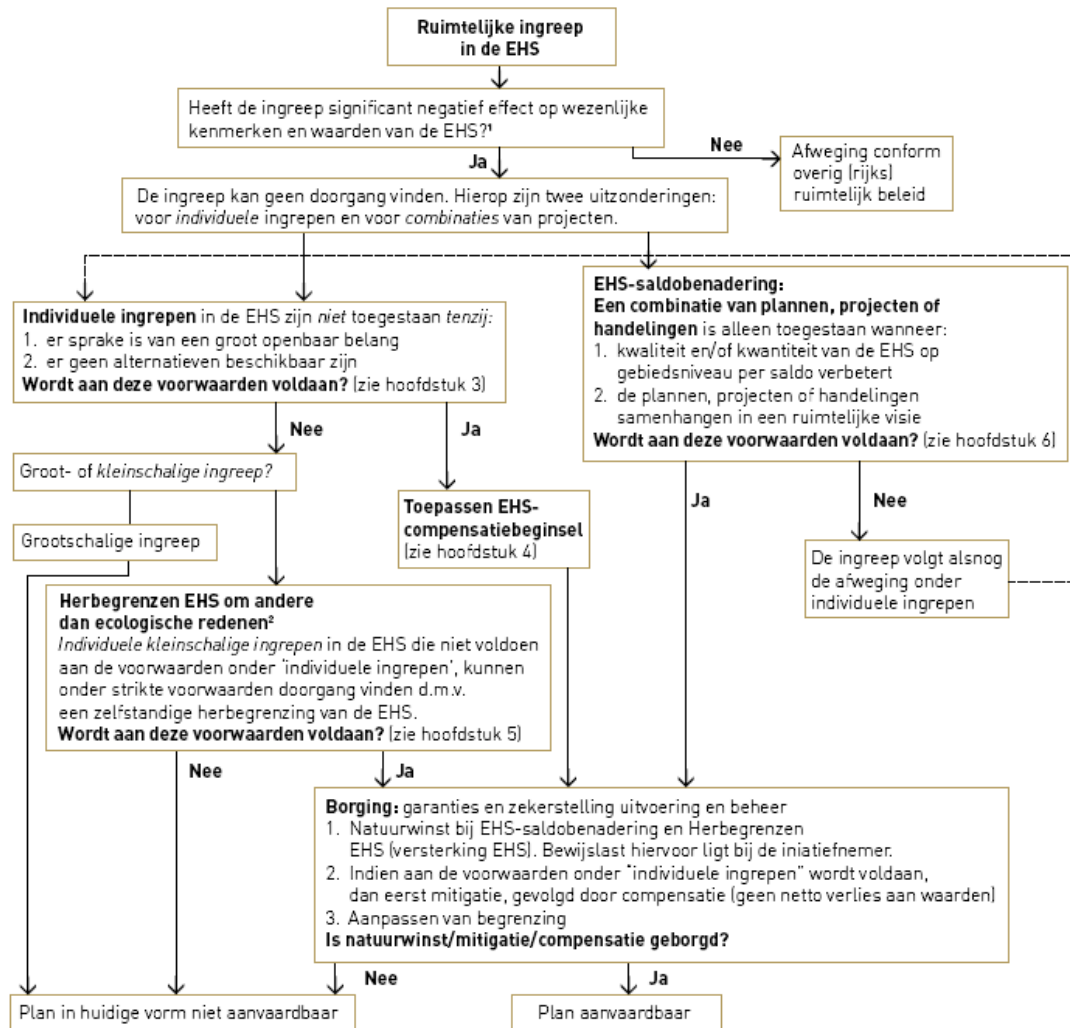
De Ecologische Hoofdstructuur is op provinciaal niveau begrensd. De indelingen bij deze begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in streekplannen en hierop gebaseerde beleidsdocumenten. In het kader van de nieuwe WRO, die per 1 juli 2008 in werking is getreden, worden streekplannen van provincie en de planologische kernbeslissingen van het rijk langzaamaan vervangen door structuurvisies, bestemmingsplannen of projectbesluiten. Een gemeente dient het ruimtelijk beleid voor haar hele grondgebied vast te leggen in bestemmingsplannen. Bij het totstandkomen van bestemmingsplannen (of het verlenen van ontheffingen hierop) speelt natuurbescherming een belangrijke rol.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS'; een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies van toepassing. Hierin wordt ondermeer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn en er sprake is van redenen van zwaarwegende belangen.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, 2007].

Stroomschema EHS. Bron: [Ministerie van LNV, 2007]

¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels.

² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt.

Bijlage

3

Habitattypen en habitatrictlijnsoorten Kempenland-West

Habitattypen en habitatrictlijnsoorten van het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' op basis van het ontwerpbesluit.

Habitattypen

- H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting: Een aanzienlijk deel van het habitatype stuifzandheiden met struikhei is vergrast met pijpenstrootje en bochtige smele. De droge heide in het gebied behoort deels tot habitatype H2310 stuifzandheiden met struikhei (op landduinen) en deels tot habitatype H4030 droge heiden (op dekzand).
- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting: Er is al een aantal herstelde vennen waar het habitatype zwakgebufferde vennen in goede kwaliteit voorkomt. Verder herstel is mogelijk in gedegradeerde vennen.
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitrichio-Batrachion*
Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).
Toelichting: De kwaliteit van het habitatype beken en rivieren met waterplanten *waterranonkels* (subtype A) is door eutrofiëring en 'normalisatie' van de laaglandbeken achteruitgegaan. Zo kwam hier in het verleden de vlottende waterranonkel voor. Het gebied kent echter nog steeds goede mogelijkheden tot herstel van dit zeer ernstig bedreigde type.
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden*, (subtype A).
Toelichting: Een aanzienlijk deel van de vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) is vergrast met pijpenstrootje. Het gebied is van groot belang voor herstel van dit habitatype.

- H4030 Droge Europese heide
Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting: Een aanzienlijk deel van de heide van het habitatype droge heiden is vergrast met pijpenstrootje en bochtige smele. De droge heide in het gebied behoort deels tot habitatype H2310 stuifzandheiden met struikhei (op landduinen), deels tot habitatype H4030 droge heiden (op dekzand).
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting: Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen komt veel voor op plagplekken, en zal voor een groot deel weer omvormen tot habitatype H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A). Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden.
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).
Toelichting: Het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) komt voor op de landgoederen langs de Reusel.
Kwaliteitsverbetering is mogelijk.

Habitatrichtlijnsorten

- H1149 Kleine modderkruiper
Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting: De precieze verspreiding van de kleine modderkruiper in het gebied is slecht bekend, maar de soort is in ieder geval aangetroffen in de Reusel.
- H1831 Drijvende waterweegbree
Doel: Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
Toelichting: De drijvende waterweegbree komt voor in de Reusel, Grote Beerze en Kleine Beerze, en in het omleidingskanaal. Het betreft hier de rijkste groeiplaatsen van de drijvende waterweegbree in ons land.